

EŞİT KÖŞE

Leyla Ötke

Çağdaşlık Üzerine...

İnsanlarla uğraşmayı, onları irdelemeyi pek sevmem aslında. Herkesi olduğu gibi kabul ederim genellikle. Her insanın içinde mutlaka bana uyan bir taraf vardır. Onu bulur, o tarafını öne çıkarıp arkadaşlık ederim. Böylece başka bir beklentiye girmeden güzel vakit geçirmeye çalışırım.

Daha önceki bir yazımda insanları yapıları itibarıyla ikiye ayırmıştım. Öğreticiler ve öğrenciler diye. Şimdi ise toplumsal ya da sosyolojik olarak insanları iki grupta topladım kendimce. Toplumda yer edinebilmek için kimi insanlar dini inançlarını kullanıyor, kimi insanlar da çağdaş ve uygar bir topluluğa ait olup orada yer edinmeye çalışıyorlar. Daha detaylı ayırtırmak mümkün ama ben genel olarak bu iki büyük sınıfta topladım.

Dindar insanlar derken, hüsnüniyetle dinine bağlı günah-sevap kavramını önemseyen, hak yemekten çekinen gerçekten hakkıyla dindar, iyi ahlaka sahip insanlar var elbette. Bir de dindarlık kisvesi altında yapmadığı ahlaksızlık kalmayan bir kesim var. Dindar bir gruba ait olunca kendilerinden hiç şüphelenilmeyeceğini düşünüp bu durumu istismar eden ve insanların din duygusunu sömürerek fayda sağlayan insanlar var ki hepsinin gerçek yüzü mutlaka ortaya çıkıyor gün sonunda. Peki çıkıyor da ne oluyor? Bir kesim, vah tüh yazıklar olsun derken diğer bir kesim ki onlar da büyük ihtimal aynı mecradan besleniyor olduğu ya da onların nüfuzunu kaybetmemek için, sessiz kalıp, gizli bir kabul edilmişliğe bürünüyorlar. Bunların hepsi hepimizin bildiği, herkes tarafından bilinen gerçekler.

Ben kendimi bildim bileli dindar kesimde değil çağdaş uygar demokrat kesimde yer aldım. Onun için de oradaki insanların iç yüzlerini bütün açıklığıyla gördüm. Bana göre dindarların yaptıklarını maalesef bu kesimin kimi üyeleri de demokrat olmak, çağdaş olmak şemsiyesi altında yapıyorlar. Demokratik, çağdaş, uygar gibi gözüküp demokratlık nutukları atanlar acaba gerçekten ne kadar uygar, ne kadar demokrat? Üzülerek gördüm ki lafta demok-

rat olanların çoğu kendi özel yaşamlarında maalesef o kadar çağdaş, medeni ve demokrat değiller.

Medeni olmak sözlük anlamında kırsallıktan çıkıp şehirli olmak demekse de başkaca gereklerinin olduğu da bir gerçek. Medeni olmak, en başta kendisi ile barışık, özgüvenli, düşünceleri ve söylemlerinde tutarlılık olan, herkesle ortak bir noktada anlaşabileceğinin farkında olan, gerekirse tartışmaktan çekinmeyen, kendine ve çevresine saygılı bir kişilik yapısına sahip olmak demektir. Bana göre medeni olmak markalı giysiler giymekten, modern teknolojiyi kullanmaktan ziyade olaylara akıl yordamıyla çözüm getirebilme yetisidir. Bu en başta en yakın çevresinden başlar. Ailesinde belirli bir dengeyi kuramayan bir insanın demokrat yapısının samimi olduğu söylenemez. Çağdaş olduğunu söyleyen insanların çoğu bu çağdaşlık işini maalesef kadın erkek ilişkilerinde de kullanırlar. Nasıl dindarlar din adına bunu kullanıyorsa, çağdaşlar da modern olmak adına kullanıyor, modernlik kisvesi altında üzücü olaylara neden oluyorlar. Sonuçta iki grupta da kullanılmış olan bir taraf ile kullanan bir tarafın varlığı söz konusu.

Aynı şekilde, erkeklerin pos bıyık bırakıp, hafif kirli sakalla gezdiği, el-kol hareketlerine serbesti getirdiği, öz Türkçe kelimeler kullanarak yazılar yazıp nutuklar atma durumu da değildir çağdaş olmak. Benzer şekilde, kadınlar için de özgürlük adına, yakışın yakışmasın haddini aşan açıklıkta, teşhircilik sınırını zorlayan kıyafetlerle gezip, evli olduğu ailede eşitlik imtiyazına sığınıp sorumsuzca hareket edip, özgürlüğü suistimal etmek de çağdaşlık değildir. Yeni doğmuş çocuğuna isim koyma hakkı öncelikle annenin doğurana sormadan bebeğine isim veren sözüm ona demokrat ve hatta devrimci erkekler tanıdım. Bunlar aile içinde sağlayamadıkları demokrasiyle ortalıkta uygar demokrat insan söylemlerini cömertçe kullanır dururlar. Kadınlarda da benzer olaylara şahit oldum. Eve gelen konuklara ikram konusunda eşitliği ileri sürüp bu işi tamamen kocasından bekleyen kadınları da gördüm. Her şeyin ölçüsünü kaçırap, çağdaş, modern olacağım diye

sonunda mutsuz olan kadınların sayısı da az değil.

Herkesin girdiği denize köpeği ile girmek bir hayvan sevgisi göstergesi olmadığı gibi, maddi bakımdan avantajlı duruma geçince yani zengin olunca etrafındaki insanları değiştirip modern bir yaşam sürme özentisi de modernlik çağdaşlık değildir. Avrupa'nın en güçlü ülkelerinden Almanya'nın başbakanı Merkel gibi olup, hiçbir alışkanlığını ve hatta gardıropunu bile zorunlu olmadıkça değiştirmeden ülkesi ve ülkesi adına çalışmak çağdaşlıktan modernlikten öte kutlanıp takdir edilecek bir davranış biçimidir.

Çağdaş ve uygar olmak öncelikle moral değerlerle ilintilidir. Ahlaklı olmak ne dinle ne de çağdaş olmakla sınırlı bir durum değildir. Demokrat olmak için öncelikle çağdaş ve modern olmak gerekir. Ama çağımızda dindarlık da modernlik de insanları kullanmak, belli amaçlara ulaşmak için bir yol olarak

seçilmiş gözükmetedir.

Dindar kesimi bir tarafa bırakıp diğer kesimle olan çelişkilerimi, kadın erkek ayrımı yapmaksızın dile getirmek istedim. Çağdaşlık, modernlik ve demokratlık kavramları daha ince detaylarıyla incelenebilir. Ancak ben, diğer kesim olan dindarlardan kalın çizgilerle ayrılmış olan kesim için yaptım eleştirilerimi. Özetle demek istediğim, çağdaşlık ve demokratlık atılan nutuklarla değil, davranışlardaki ve eylemlerdeki tutarlılıkla olmalıdır. Örnek alınası davranışları olan insanlarımız çoğaldıkça toplumumuz özentili çağdaşlıktan çıkıp gerçekten uygar bir ülke olur düşüncesindeyim. Bunun ne kadar ütopyik bir düşünce olduğunun da farkındayım. Herkesin daha samimi daha gerçek olması bilmem ne kadar mümkündür? Pek mümkün gözükme de ben yazmış olayım..